

JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYE

MEZŐGAZDASÁGÁNAK HELYZETE

2021

**Készítette: Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Igazgatósága**

I. Jász-Nagykun-Szolnok megye mezőgazdasági termelésének általános jellemzői

Jász-Nagykun-Szolnok megyében évtizedek óta meghatározó a mezőgazdaság. Az ország mezőgazdasági hasznosítású földterületeinek mintegy ötöde megyénkben található. A mezőgazdasági termeléshez szükséges agro-ökológiai adottságok kedvezőek, azonban szélsőséges vonásokat mutató száraz kontinentális éghajlat jelentős problémákat okozhat. Országos viszonylatban a Nagykunság és a Közép-Tisza-vidéke a legszárazabb területek közé tartozik, mindössze 400-600 mm az éves csapadékmennyiség. Ezen kevés csapadék időbeni eloszlása még kedvezőtlenebb, hiszen általában a tenyészidőszakon kívüli hónapok a csapadékosak. Sok esetben előfordul, hogy az ősszel-télen hullott csapadék belvizet okoz, majd ugyanazokat a területeket a nyári időszakban aszály sújtja. Ezek alapján elmondható, hogy a gazdálkodóknak általában szélsőséges időjárási körülményekkel kell szembenézniük, amit az elmúlt években tapasztalható globális felmelegedés még inkább felerősít. A legnagyobb gondot az elmúlt évek átlagában a heves zivatarok okozzák, melyeket gyakran kísér jégeső is. A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara által üzemeltetett jégkármentesítő rendszer néhány éve sikeresen üzemel, így jégeső okozta károk jelentősen lecsökkentek. A kedvezőtlen csapadékeloszlás mellett az utóbbi néhány évben az ingadozó hőmérsékleti értékek is problémát okoztak. A tél egyre enyhébb, ami kedvez a kártevők és kórokozók áttelelésének, a tavaszi melegedés pedig egyre későbbre tolódik. Áprilisban, sőt még májusban is számítani kell a reggeli órákban fagyokra, ami a gyümölcsösökben jelentős kárt tud tenni.

Ágazati szinten vizsgálva a megye mezőgazdaságát, kijelenthető, hogy meghatározó a gabona- és olajosnövények termesztése, míg az állattenyésztésen belül a sertés-, a baromfi-, a szarvasmarha- és a juhtenyésztés mellett a méhészet a jellemző.

A megye területének teljes területe 558 000 hektár, melynek döntő hányadát a szántó művelési ágú területek jelenti. Ezen területek nagysága meghaladja a 350 000 hektárt.

Jász-Nagykun-Szolnok megye területe	558 000 ha
Mezőgazdasági terület	415 718 ha
ebből szántó	375 980 ha
gyep	33 282 ha
halastó	1 900 ha
nádas	1 581 ha
szőlő	1 330 ha
gyümölcsös	1 645 ha
Erdő	31 379 ha
Egyéb	110 903 ha

1. táblázat: Jász-Nagykun Szolnok megye területének művelési ágak szerinti megoszlása

Forrás: Nemzeti Agrárgazdasági Kamara

A mezőgazdaság súlya a megyében a GDP-hez való hozzájárulás arányát tekintve is az országos átlagnál jóval magasabb. Országosan 4%, míg ez a mutató megyei szinten mintegy 9%. Ez azért sem meglepő, hiszen az ország mezőgazdasági hasznosítású földterületeinek mintegy ötöde megyénkben található meg.

A nagyüzemi termelés mellett, igen jelentős a kis- és közepes gazdaságok száma. Jász-Nagykun-Szolnok megyében a mezőgazdasági gazdaságszerkezeti összeírás alapján 25 hektáros birtokokon gazdálkodtak az egyéni gazdaságok és a gazdasági szervezetek. Ha csak az egyéni gazdaságok által használt mezőgazdasági területeket vizsgálták, akkor az átlagos birtokméret 15 hektárra csökkent. Ettől függetlenül kijelenthető, hogy a hazai mezőgazdaságban a rendszerváltást követő időszak óta birtokkoncentráció zajlik, amit főként a kisgazdaságok számának csökkenése okoz. A Központi Statisztikai Hivatal a 2020-as agrárcenzus eredményeit összefoglaló kiadványa alapján is megállapítható, hogy a közepes méretű gazdaságok súlya erősödik, a kisgazdaságok többsége az 50-300 hektáros üzemméret felé tart. Ezt elősegíti a támogatási rendszer, valamint a kormányzati intézkedések is, például 2021-től az osztatlan közös tulajdon megszüntetése egyszerűbbé válik.

Az őstermelőként gazdálkodók száma mintegy 10 000 fő. A megyében az elmúlt év végéig működő családi gazdaságok száma 1 696 db volt. Az új jogszabályi környezet folytán őstermelők, őstermelők családi gazdaságai és családi mezőgazdasági társaságok, mint új gazdálkodási forma kezdték meg működésüket a megyében is ez év elejétől. Jelentős továbbra a megyében a mezőgazdasági termékfeldolgozást folytató kistermelők létszáma. E gazdaságokban prémium minőségű kézműves élelmiszereket állítanak elő, melyeket az időszakosan 4 helyszínen tartott termelői piacokon tudnak értékesíteni.

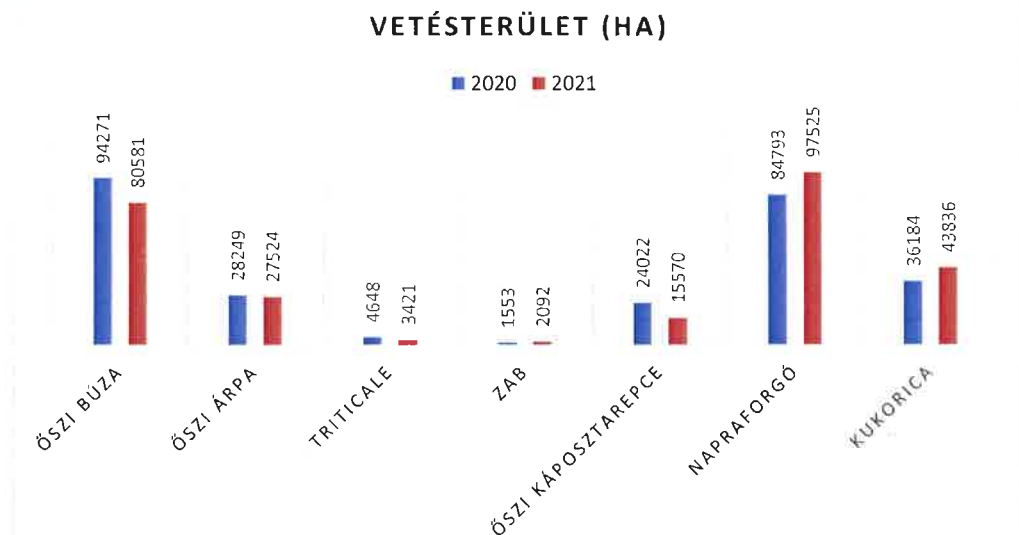
A KSH adatai alapján 2021 első felében a megyében mezőgazdasági tevékenységgel foglalkozó önálló vállalkozások száma 21 378 db volt. A társas vállalkozások száma pedig 630 db volt, ami kismértékű növekedést mutat az előző évhez viszonyítva. A fenti adatokból is látható, hogy számukat tekintve az egyéni gazdaságok a meghatározóbbak a mezőgazdasági termelés szempontjából. A megyére még mindig elsősorban a kis földterülettel rendelkező gazdaságok a jellemzők. A 2012. évi CXXVI. a Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamaráról szóló törvény alapján a mezőgazdasági tevékenységet végző vállalkozások kamarai tagsággal rendelkeznek. A mezőgazdaságban alkalmazottak száma a KSH közlése szerint meghaladja a 4 000 főt.

II. Szántóföldi növénytermesztés

A mezőgazdaságilag művelhető szántóterületen a legnagyobb arányt a gabonafélék (őszi búza, kukorica, őszi árpa, tritikálé, zab, rozs), valamint az olajos növények (napraforgó, repce) képviselik.

A megyében jelentős, mintegy 40 000 hektár az öntözhető területek nagysága, az öntözésre feljogosító vízjogi engedéllyel pedig közel 1 500 termelő rendelkezik. Ennek köszönhetően számottevő területet képvisel megyénkben a különböző növényfajok vetőmagtermesztése is (hibridkukorica, napraforgó), az ország kukoricavetőmag-előállító területének 40%-a itt található. Külön sajátossága a megyének a rizstermesztés.

Kisújszállás térségében fehérrizst 1385 hektáron, míg az országban egyedülként indián rizst mintegy 1000 hektár területen termesztene.

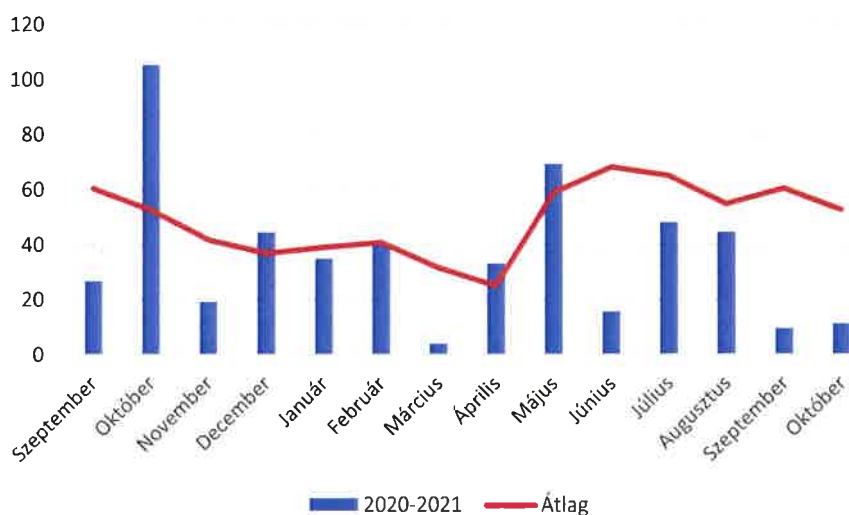
1. ábra A jelentősebb területtel bíró növények termőterülete két év vonatkozásában (hektár)

Forrás: Nemzeti Agrárgazdasági Kamara

II. 1. Időjárás, csapadékviszonyok

A 2021-es év időjárása az elmúlt évekhez hasonlóan szélsőségesen alakult. 2020 őszen rendkívül csapadékos volt az időjárás, ami hátráltatta az őszi vetések végzését. A téli hónapokban átlagos mennyiségű csapadék hullott, viszont márciustól kezdődően szinte minden hónapban jóval kevesebb eső esett a sokéves átlaghoz képest. Az év elején további problémát jelentett, hogy csak késő tavasszal kezdett el emelkedni a hőmérséklet, ami jelentősen visszafogta a növények fejlődését, valamint a késő tavaszi fagyok a gyümölcsösökben is súlyos károkat okozott. Az év eddigi hónapjai közül jelentősebb csapadék csak májusban hullott a megye területén, ami kedvezett a tavaszi vetések fejlődésének, valamint a kalászosok szemképződésének is. Júniusban azonban hirtelen beköszöntött a forró nyári időjárás, ezzel együtt pedig az aszály is. Június elejétől alig hullott jelentős mennyiségű csapadék a megyében. A talajok felső rétege annyira kiszáradt, hogy több esetben le kellett állni az őszi mezőgazdasági

talajmunkákkal. Az őszi betakarítási és vetési munkák végzésének a napos őszi időjárás kedvezett, de a november elején érkező csapadéokra már nagy szükség volt, hogy a növények fejlődése meginduljon.

2. ábra Megyei havi csapadékmennyiség 2021.10.31-ig (mm)

Forrás: KÖTIVIZIG

II. 2. Őszi vetésű kultúrák

A tavaly őszi csapadékos időjárás az őszi vetésű növényeknek nem kedvezett. Azoknak a termelőknek volt megfelelő fejlettségűek az ősziárpa-, a durumbúza- és ősziárpa-állományaik, akiknek ugyan nedves talajviszonyok mellett, de október közepéig sikerült elvetniük. Ahol nem tudtak magágyat készíteni, a vetés novemberig is elhúzódott, és néhány esetben csak műtrágyaszóróval sikerült a vetőmagot kijuttatni. Az enyhe tél kedvezett az állományok áttelésének, de a száraz tavaszi időjárás miatt a kalászosok másodlagos bokrosodása vontatottan indult meg. Az áprilisi csapadék hatására a zászlóslevelek megjelenése után látványosan megindult a növények fejlődése, majd májusban a kalászosok és a virágzás is lezajlott. Májusban az időjárás csapadékosra fordult, emiatt a gombásodás ellen védekezni volt szükséges. A hűvös tavaszi időjárás nem kedvezett a kártevők, elsősorban a veresnyakú árpabogár megjelenésének, így

védekezni is csak bizonyos területeken volt szükséges, idén nem okozott jelentős károkat.

Az **őszi búza** vetésterülete 80 581 hektár volt 2021-ben. Az előző évekhez képest némiképp csökkent a területe, de továbbra is ez a legjelentősebb, legnagyobb területen termelt növényfaj megyénkben. A vetéseket az őszi csapadékos időjárás miatt nem sikerült megfelelő időben és minőségben elvégezni. A növények még a tél beállta előtt kikeltek és az enyhe téli idő is segítette a fejlődésüket. A tavaszi időszakban viszont túl későn kezdett a nappali hőmérséklet emelkedni, ami miatt a másodlagos bokrosodás is csak később tudott megindulni. A május csapadékosabb időjárása segítette a szemek képződését, telítődését, de a párás és meleg környezet fokozta a gombabetegségek (gabonalsztharmat- és a sárgarozsda-fertőzés) kialakulását. Júniusban hirtelen beköszöntött a nyári meleg, felgyorsult a szemek érése, viszont a tavaszi fejlettségi lemaradás miatt a megszokottakhoz képest 1-2 héttel később tudott a betakarítás elkezdődni. A búza termésmennyisége 418 673 tonna, míg a termésátlag 5,2 tonna/hektár lett. A termés minősége termőhelytől és fajtától függően nagy szórást mutatott. Az értékesítési ár jóval kedvezőbben alakul a tavalyi évhez képest, átlagban 90 000-91 000 Ft között változik tonnánként.

Az **őszi árpa** vetésterülete több éve hasonló nagyságot képvisel a megyei vetésszerkezetben, idén a területe 27 524 hektár volt. Az állományok egyenletesen, jó állapotban mentek a télbe, kipusztulás nem volt tapasztalható a megyében. A kora tavaszi időszakban a fejtrágyák kijuttatásán túl a gombaölőszeres védekezés és a gyomirtás adott munkát a termelőknek. Az idei termés hozam kedvezően alakult. A termelők elmondása szerint őszi árpából a jó termőterületeken előfordultak akár 8-9 tonnás hektáronkénti átlagok, míg a gyengébb területeken is 4 tonna termett hektáronként. Összességében 6 tonna/hektár átlaghozam mellett a teljes betakarított termésmennyiség 165 012 tonna volt. Az átvételi ár az aratás időszakában 50 000-60 000 Ft/tonna körül alakult.

A **rozs** esetében 1 505 hektárt foglalt el a termést adó terület. Az utóbbi években megyénkben egyre inkább zöldtakarmányként, szenázsnak hasznosítják, kevés gazdálkodó takarítja már be szemesen. A teljes betakarított mennyiség 4 914 tonna volt 3,3 tonna/hektár átlaghozam mellett.

A **tritikálé** betakarított területe 3 421 hektár volt. Vetésterülete az őszi vetések nehéz elvégzése miatt csökkent kis mértékben az előző évekhez képest. A termésátlag 5,4 tonna/hektár lett, a termésmennyiség pedig 18 349 tonna.

Őszi káposztarepcét 15 570 hektáron termesztettek a gazdák. A vetése és kelése körüli időszakban kedvező volt az időjárás, megfelelő mennyiségű csapadék hullott a talaj-előkészítéshez, a keléshez, a növények kezdeti fejlődéséhez. Ennek köszönhetően az állományok egyenletesen fejlődtek az ősz folyamán és kellően megerősödve, megfelelő tölévlérolás fenológiai állapotban mentek a télbe. A téli hónapok folyamán tapasztalt enyhe időjárásnak köszönhetően kifagyásokról nem érkeztek jelentések, belvíz sem tizedelte az állományokat. A kora tavaszi időszakban a fejtrágyák kijuttatása, illetve a növényvédelmi munkák elvégzése jelentős feladatot adott a gazdálkodóknak. A tavasszal jellemző aszályos és a megszokottakhoz képest hűvösebb időjárás azonban sajnos ezt a növényfajt is nagyon megviselte, rövid szár, kevés oldaleágazás és termékenyülési problémák is jelentkeztek. A gazdálkodók nagy többsége érésgyorsítóval és különböző becőragasztó készítményekkel kezelte betakarítás előtt a repceállományokat. A termesztési nehézségek miatt átlaghozam 2,1 tonna/hektár volt, a betakarított termésmennyiség 32 508 tonna. A repcemag átvételi ára kedvezőbben alakult a tavalyi évhez képest, aratáskor 180 000-190 000 Ft/tonna között, jelenleg pedig 220 000-230 000 forintos tonnánkénti áron is lehet értékesíteni.

II. 3. Tavaszi vetésű kultúrák

Az idei tavaszon jobbra száraz és hűvös volt az időjárás, így a növények vetése késve indulhatott meg. Sem a száraz talaj, sem az alacsony talajhőmérséklet nem támogatta a

vetőágykészítést, majd a vetést. Ennek ellenére a termelők próbálták időben elvégezni a munkákat, ezáltal a májusban érkező csapadék a vetett területekre érkezett. A csapadék a növények fejlődése mellett a gyomok növekedésének is kedvezett, ezáltal májusban a legfontosabb feladat a gyomok irtása volt, amit a csapadékos idő sok helyen nehezített. Júniusban viszont beköszöntött a forró, nyári időjárás és a legtöbb területen egészen októberig nem hullott jelentősebb mennyiségű eső.

Jász-Nagykun-Szolnok megyében 97 525 hektáron vetettek **napraforgót**. A tavaszi időjárás miatt vetése és kelése is elhúzódott. A növények fejlődése a májusi csapadék megérkezéséig vontatott volt. A júniustól beköszöntő aszályos időjárást viszont mélyre hatoló gyökérzete miatt jobban tűrte, mint a kukorica. A különböző vetésidejű táblák között még augusztus végén is nagy érésbeli különbségek voltak láthatóak, így a kalászosokhoz hasonlóan a napraforgó betakarítása is 1-2 héttel később kezdődött a megszokottakhoz képest. Szeptemberben a legtöbb termelő deszikkálással gyorsította fel az érést, viszont a teljesen elszáradt tányérokban lassan csökkent a szemek nedvességtartalma, így a betakarítás október végéig elhúzódott. Idén a szár- és tányérbetegségek okozta fertőzések nem voltak számottevőek, így 234 060 tonna napraforgó termett, 2,4 tonna/hektár átlaghozam mellett. Az értékesítési ár tonnánként 160 000-220 000 Ft között mozgott olajsavtartalomtól függően.

A **kukoricát** 43 836 hektáron vetettek a gazdálkodók, a tavaszi időjárás miatt a vetések és a kelések is elhúzódtak. Az idei kedvezőtlen időjárás ezen kultúrát sújtotta a leginkább. A kései vetésű, gyengébb fejlettségű kukoricákon már június végén látható volt, hogy a növények szenvednek a vízhiánytól. Ezen kismértékben segített a július elején érkező csapadék, de a kultúrán sajnos egész nyáron látható volt, hogy a vízhiánytól sodródtak a levelek. Ez az állandó hőstressz nem kedvezett a termésképződésnek, ami miatt voltak termelők, akik már nyár közepén a silózás mellett döntöttek. A szemek képződését hátráltatta az állandó légköri aszály, ezért kicsi és szorult szemeket tartalmazó csövek alakultak ki. Augusztus végére pedig szinte teljesen

„felsültek” a növények, kényszerérettek lettek, így a betakarításuk a megszokottól eltérően a napraforgóval egyszerre, már szeptember közepén elkezdődött. November közepére 240 873 tonna kukoricát takarítottak be, az átlaghozam 5,5 tonna/hektár lett. A kukorica jelenlegi átvételi ára 86 000-87 000 Ft/tonna, de néhány héttel ezelőtt 95 000 Ft/tonna áron is lehetett értékesíteni.

A **szója** vetésterülete 878 hektár volt. Megyénk természeti adottságai nem igazán kedveznek a szója termesztéséhez, mivel a virágzás és terméskötődés időszakában gyakran van légköri aszály, ahogy ez az idén is történt. Emiatt 2,3 tonna/hektár átlaghozam mellett 2 019 tonna szóját takarítottak be a gazdák.

Idén 175 hektáron termesztettek **cukorrépát** a gazdálkodók. Nem tett jót a tavaszi csapadékszegény időjárás a növénynek, ennek ellenére a gazdálkodók időben el tudták vetni a cukorrépát. A növények azonban a csapadékhiány miatt nem keltek ki mindenhol egyenletesen, így gyenge szezonra számíthattak idén a cukorrépa-termelők. A hozam mellett a minőség tekintetében is jóval gyengébb lett az idei termés. A növény betakarítása még tart, november közepéig 5 180 tonna cukorrépát takarítottak be, az átlaghozam így 35 tonna/hektár.

A **burgonya** vetésterülete 47 hektárra csökkent 2021-ben. A csökkenés oka az értékesítési árak és a lehetőségek kiszámíthatatlansága, a növényt sújtó betegségek, kártevők folyamatosan növekvő nyomása. A növény virágzáskor és gumókötés állapotában állandó vízellátást igényel (ez a napi 5-6 mm-t is eléri), amit idén meg is kapott. Ahol esetleg eső nem érte, ott szükséges volt öntözni, a legtöbb tábla öntözésre berendezett. Növényvédőszeres kezelés burgonyabogár és peronoszpóra miatt vált szükségessé. Az átlaghozam 20 tonna/hektár lett.

Külön sajátossága a megyének, hogy nagyüzemi területen folyik a **rizstermelés**, 2021-ben 1 385 hektáron fehér rizst, 898 hektáron pedig indián rizst termesztettek a gazdák a megyében. A vetés május 15 előtt megtörtént. Az állomány kelése egyenletes volt, a

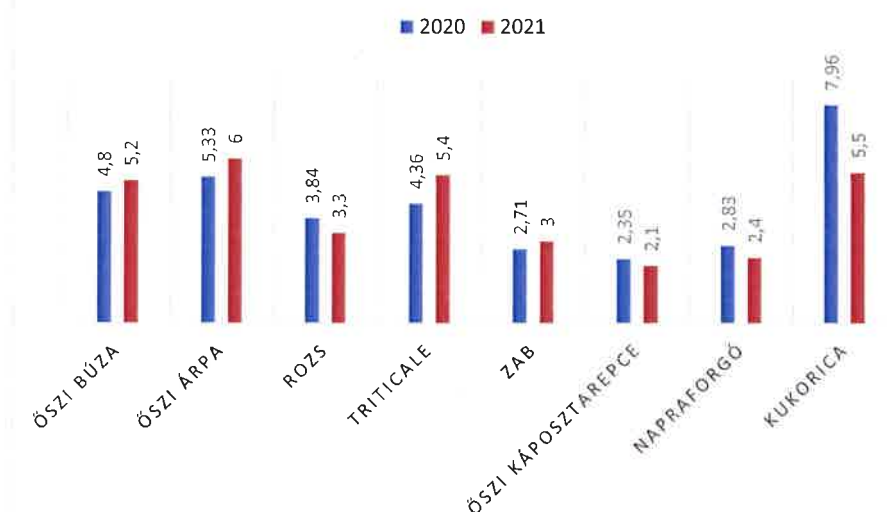
növény időben megkapta a fejtrágyázást, illetve a vegyszeres gyomirtást. Szeptember közepén kezdetét vette a betakarítás, a fehér rizsből a 3 tonna/hektár terméshozam elmaradt a várttól. Indián rizsből viszont a várt 1 tonna/hektár átlagtermés született.

A **tavaszi árpa** vetésterülete az idei évben 1 049 hektár volt. Tavasszal a vetést időben el lehetett végezni, viszont a csapadékhiány miatt kelése és fejlődése rendkívül vontatott volt. A termésmennyiség 5 140 tonna lett, az átlaghozam 4,89 tonna/hektár.

A **tavaszi zab** betakarítása 2 092 hektáron történt meg, a száraz tavaszt e növény is megsínylette. Az állományokban a vetésfehérítő, valamint a gyomok ellen kellett védekezni, helyenként szükség volt gombaölőszeres kezelésre is. A termésátlag 3 tonna/hektár szinten realizálódott, a teljes betakarított termésmennyiség 6 276 tonna volt.

A **magborsó** 1 590 hektárt foglalt el a vetésszerkezetből, 2,9 tonna/hektár lett az átlagtermés, a teljes termésmennyiség 4 553 tonna.

A 2020-as és 2021-es évben a 3. számú ábra mutatja a főbb termesztett növények termésátlagait.

3. ábra: A főbb termesztett növények termésátlagai (tonna/hektár)

Forrás: Nemzeti Agrárgazdasági Kamara

II. 4. Őszi vetési és talaj-előkészítési munkák

A megye gazdálkodói ősszel 163 362 hektáron terveztek őszi vetésű növényeket. A tavalyi esztendővel ellentétben idén ősszel az időjárási körülmények nem hátráltatták a vetési munkálatokat, így mára mindenhol befejeződött a vetés.

A kapásnövények betakarítása után azonnal elkezdődött az őszi vetésekhez a talaj előkészítése. A száraz talajviszonyok miatt csak több munkaművelettel, nehezen lehetett megfelelő vetőágyat készíteni. Az **őszi búza** vetése szinte teljesen befejeződött, 99 912 hektáron került földbe vetőmag. A múlt heti csapadék hatására igazán csak most kezdődött el a szemek csírázása és a növények kelése. Az **őszi árpa** az idei évben 31 455 hektáron került vetésre. Fejlettségi állapota a búzáéhoz hasonlóan a csapadék mennyiségétől függ. Az árpa termőterülete kismértékben növekedett az előző évekhez képest, míg az **őszi káposztarepce** vetésterülete évek óta csökkenő tendenciát mutat, az idei évben a 16 860 hektár. Vetése teljesen befejeződött, de a csapadékhiány miatt sok területen vontatottan keltek a növények. Fejlettségi állapota az augusztus végi vetésű területeken elérte a tölevélrózsás állapotot, de a gazdálkodók elmondása alapján a legtöbb területen elhúzódott a kelés, így még csak 2-4 leveles állapotban vannak a növények. A tavaszi vetések alá elkezdődtek az őszi mélyművelések is, aminek a végzését a száraz talajviszonyok nagymértékben hátráltatták, de az eső hatására a napokban átnedvesedett a talaj, így az őszi szántásokat végzése zömmel ezután fog történni. Az őszi mélyszántás mellett előtérbe került a közép mély lazítás 40-50 cm mélységben, ennek a technológiának a vízgazdálkodási előnye egyre jelentősebb tényező. Az őszi munkák során további gondot okozott a termelők számára a műtrágya árának drasztikus emelkedése. A tavalyi évhez képest háromszoros áremelkedés történt, ami miatt sok esetben az alaptrágyázások végzése elmaradt, mivel ilyen áron megfizethetetlen lett a műtrágya. A gazdák elmondása szerint a piaci helyzet is teljesen

kiszámíthatatlan, mivel a kereskedők csak bizonyos mennyiségű raktárkészlettel rendelkeznek, és félő, hogy jövőre nem lehet majd műtrágyát beszerezni.

III. Kertészet

Jász-Nagykun-Szolnok megyében a mezőgazdaságilag művelt területnek mindössze 2-3%-át foglalják el kertészeti kultúrák. Évenként kis mértékben ingadozóan 5-7 ezer hektáron termesztünk zöldséget, melynek döntő része szántóföldi zöldség. A gyümölcs termőterülete meghaladja az 1 500 hektárt, de a korábban ugyanekkora területen művelt szőlő mára 1 200 hektárra csökkent. A legjelentősebb zöldség-gyümölcs termőterületek a Jászságban és Tiszazugban találhatók.

III.1. Zöldségtermesztés

Megyénk zöldségtermő területének nagy részén konzervipari növényeket termesztnek. Ennek oka, hogy a csemegekukorica, a zöldborsó és a zöldbab jól illeszthető a szántóföldi növénytermesztés vetésszerkezetébe, valamint a gazdálkodók e növényeket termeltetési szerződés alapján termesztik, azaz a feldolgozók által megkövetelt technológiával termesztett növényt meghatározott áron tudják értékesíteni a környékbeli gyáraknak. A zöldségfajok területi megoszlását a 4. ábra mutatja be.

4. ábra: Zöldségfélék területi megoszlása Jász-Nagykun-Szolnok megyében
Forrás: Nemzeti Agrárgazdasági Kamara

A tavaszi hideg, száraz időjárás kedvezőtlen hatással volt a legnagyobb mennyiségben termesztett ipari zöldségféléink, a **csemegekukorica** termesztésére, az állományok erősen vontatott fejlődése okozott komoly gondot. Később a tartós esőzések, viharok okoztak károkat az állományban. A betakarítási szezon viszont már időben, július első harmadában elkezdődött a meleg időjárásnak köszönhetően, így 2 794 hektáron 35 528 tonna termett.

Általánosságban elmondható, hogy az idei zöldségszezont erősen meghatározta a kifejezetten hideg időjárással jellemezhető április–májusi időszak, amely az indulást nagyon megnehezítette a zöldségtermesztők számára. A korai vetésű zöldségek, mint pl.: a **hagymafélék**, **sárgarépa** vetése késett, hűvös időben pedig lassabban is fejlődtek a növények. Ugyanakkor a **zöldborsó** idén speciális helyzetbe került, a szokatlanul hűvös tavaszi–nyári eleji időjárás még kifejezetten kedvező volt számára, az ezek után érkezett nagy hőségben viszont már szenvedett a növény. A 35 Celsius-fok körüli és fölötti nappali hőmérsékletben a zöldborsóállományok nagyon gyorsan leöregedtek, az egyébként is nagyon rövid optimális betakarítási időszak további csökkenése gyakorlatilag megoldhatatlan feladatot jelentett a betakarítás szervezésében, emiatt 2-

3 tonnás hektáronkénti átlagtermés mellett 1 528 hektáron 2 673 tonna zöldborsót takarították be gazdák.

Jelentős paprika-termesztő régiója Jász-Nagykun-Szolnok megyének a Jászság. Ebben a térségben nagy hagyományokkal rendelkezik a fóliasátras paprikatermesztés, a lakosság nagyobb része termesztőberendezéses zöldségajtatással foglalkozik. Fontosabb ajtatottzöldség-termőterület még Tiszazugban található, ahol a **paprika** mellett **paradicsomot** és **káposztafélét** is fóliasátor és üvegház alatt termelnek. A ajtatott zöldségek termőterülete érdemben nem változott, de a termesztőknek a szabadföldi körülményekhez hasonlóan itt is gondot okozott a hűvös tavasz, a problémát leginkább a fűtés nélküli berendezésekben termelők érezték meg. A szabadföldi zöldségek termőterülete tovább csökkent az elmúlt évekhez képest, javarészt azért, mert a kisebb területekkel rendelkező termelők felhagytak termeléssel. Ennek oka, hogy a piaci és időjárási anomáliák mellett egyre nehezebben találnak elegendő és megfelelő minőségű munkaerőt. Utóbbi költsége jelentősen megnőtt, de ugyanez igaz az inputanyagokra is. Mindezek következtében jelentősen megemelkedett a zöldségek fogyasztói ára, illetve ugyanez igaz a gyümölcsökre is.

Megnevezés	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
vöröshagyma	8646	5316	4651	5968	4288	4233	1612	4422
paradicsom	5956	8376	6142	8480	2926	1420	735	2300
görögdinnye	3887	3145	4177	2377	2892	2250	1260	1800
csemegekukorica	28183	36085	40967	46544	36451	41322	40384	35528
fűszerpaprika	1719	1429	2195	2085	1878	2344	666	1560
zöldborsó	5198	14697	8657	3911	3735	4949	5726	2673

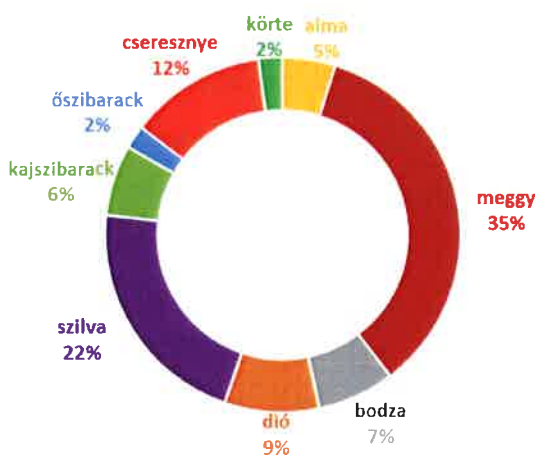
2. táblázat: Zöldségfajok termésmennyiségei Jász-Nagykun-Szolnok megyében (tonna)
Forrás: KSH, Nemzeti Agrárgazdasági Kamara

III.2. Gyümölcstermesztés

A zöldségtermesztéshez hasonlóan a Jászságban találhatóak meg a legnagyobb gyümölcs-termőterületek Jász-Nagykun-Szolnok megyében, hiszen szilvából, kajsziból

és almából is a legnagyobb mennyiségben itt szoktak betakarítani a gazdák. Annak ellenére, hogy a megyénkben a gyümölcsstermesztéshez szükséges klimatikus viszonyok és talaj-adottságok nem kedvezőek, az ország egyik legnagyobb egybefüggő területű cseresznyeültetvénye Nagykörűben található, amely több száz gazdálkodó művelésében áll. A legnagyobb területen meggytermelés folyik megyénkben, közel 300 hektáron. Jó hír, hogy egyre többen állnak át ökotermesztésre, a biogazdálkodásba bevont gyümölcssterület aránya már közel 15% Jász-Nagykun-Szolnok megyében. A jelentősebb területtel rendelkező gyümölcsültetvények területi megoszlását a 5. ábra mutatja be.

5. ábra: Fontosabb gyümölcsültetvények területi megoszlása Jász-Nagykun-Szolnok megyében

Forrás: Nemzeti Agrárgazdasági Kamara

Az elmúlt két év nem sikerült jól a gyümölcsstermesztés szempontjából, a tavaszi fagyok jelentős terméskieséseket eredményeztek, majd az extrém nyár közepi esőzések, a jég- és viharkárok mellett számottevő minőségi és részben mennyiségi károkhoz vezettek. Idén a bőséges őszi és kora tavaszi esőzések miatt a talajok vízkészlete megfelelő volt, ami segítette a virágzást, a bőséges nektárképződést és a terméskötődési folyamatokat, a gazdák jó termésben bizakodtak. A tavaszi fagyok azonban idén sem kímélték a

gyümölcsültetvényeket. A több hullámban bekövetkezett lehúlések során a különböző gyümölcsfajok a virágzás más-más stádiumaiban jártak, így eltérő mértékben károsította a növényeket. Legelőrébb a **kajszi** és az **őszibarack** járt a virágzásban, ahol gyakorlatilag a tavalyi évhez hasonlóan, közel 90-100 %-os termés kiesés keletkezett. A **meggy** és **cseresznye** esetében a nem látható fagykárak ellenére a virágok vagy virágkezdemények „megfázhattak”, ami később a rossz terméskötődésben és a jelentős gyümölcs hullásban ütközött ki. Az ősszel beérő gyümölcsöket (**szilva, alma, körte**) a fagy kevésbé károsította, de az április végi, májusi hűvös, fényszegény időjárás a bő virágzás ellenére is csak közepes termést eredményezett.

Megnevezés	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
alma	2323	1870	616	1049	1340	543	214	420
körte	582	544	183	181	247	255	79	60
meggy	1953	1222	1321	1810	1333	1428	513	972
őszibarack	386	237	809	268	233	345	54	52
kajszi	275	213	304	190	231	374	11	0
cseresznye	-	-	-	541	715	235	373	464
szilva és ringószilva	1374	1408	1083	1039	1100	1387	1187	780

3. táblázat: Gyümölcsfajok termésmennyiségei Jász-Nagykun-Szolnok megyében
(tonna)

Forrás: KSH, Nemzeti Agrárgazdasági Kamara

III.3. Szőlőtermesztés

Jász-Nagykun-Szolnok megye szőlőterületének legnagyobb része a Kunsági Borvidékhez tartozik, ezen belül is a Tiszamenti körzethez tartozó településeken (Nagyréven, Tiszaújváros, Tiszainokán, Cséján, Tiszasáson és Cserkeszőlőn), valamint a Jászságban a legelterjedtebb a szőlőtermesztés. Megyénkben leginkább borszőlőt termelnek, fontosabb fajták: kövidinka, zalagyöngye és a kékfrankos, de minden évben történnek telepítések, így új fajták is kerülnek a területre, mint pl.: generosa vagy bianca. A megye szőlő-termőterülete 1 200 hektár, ahonnan ingadozóan 4-6.000 tonna szőlőt takarítanak be a gazdák. A szőlő fejlődését nagyban visszavetette az átlagosnál jóval

alacsonyabb tavaszi hőmérséklet, a korábban rügyet fakasztó fajtáknál minimális fagyások is megfigyelhetők voltak. Ezt a lemaradást az ültetvények a kellően meleg időjárásnak köszönhetően sem tudták ledolgozni, fajtától függően 1,5-2 hetes csúszás volt a szüretben. A termésmennyiségeken az aszály is nyomot hagyott, átlagos vagy átlagostól némileg kevesebb szőlő termett az idén (5 t/ha-9 t/ha). A kövidinka és a cabernet a hozzá fűzött elvárásokat teljesítette, amíg az irsai olivér és a kékfrankos átlaga elmaradt az elvárttól. A késői szőlők helyzete a legnehezebb, míg a korábban lekerülő szőlőket sikerül megvédeni a seregélyektől (szervezett riasztás és durrogó ágyúk formájában), a késői szőlő a beszűkülő zsákmányolható terület miatt kiemelten ki van téve a madarak károsításának. A hűvös tavasz és a forró nyár a cukorfoknak sem kedvezett, néhány fajtánál alatta marad az átlagosnak.

IV. Állattenyésztés

Szarvasmarha:

A megyei szarvasmarha-állomány, ideértve a tej- és húshasznú állományokat továbbra is stagnáló, vagy kissé emelkedő tendenciát mutat. A szarvasmarha létszáma megyénkben 2021. június 1-én 65900 egyed, amiből a tehén létszáma 28300 egyed volt.

A megtermelt nyerstej mennyisége az elmúlt években folyamatos, lassan emelkedő tendenciát mutatott országos viszonylatban (2019-ben 19112 millió liter, 2020-ban 19614 millió liter). A hazai fogyasztáson túl exportra jelentős mennyiséget termelünk, elsősorban horvát, olasz és román piacra. A tavalyi, pandémiával terhelt időszak után a nyitás kedvezően hatott az exportra, és a mediterrán országok felé is bővült a kereslet. Magyarországon mérsékelt ütemben, de évente folyamatosan emelkedik a tej és tejtermékek átlagfogyasztása (170-175 liter/év/fő). Mindez viszont elmarad az évi 250 literes uniós fogyasztástól. A hazai tejfogyasztás ösztönzésére az AM, a NAK, az

Agrármarketing Centrum, valamint a Tej Terméktanács is nagy hangsúlyt fektet, népszerűsítve a tudatos vásárlást.

A nyerstej felvásárlási ára emelkedő tendenciát mutat az előző évhez képest. Mindez 2020-ban 100-110 Ft/kg között mozgott, 2021-ben 109-113 Ft/kg között alakult. Az elmúlt időszak inputanyag-költségének jelentős növekedését sajnos sok esetben ez az emelkedő tendencia sem fedezi, és óriási kihívás elé állítja a termelőket. Ezen költségek nemcsak a munkaerő- és bérköltségek, hanem az áthúzódó kétszámjegyű ipari energiaár-emelkedés, valamint a fuvar-, műtrágya-, gyógyszer-, de leginkább a takarmányár-növekedés, mely történelmi magasságokban van. Mindezek végett egyre több felől hallani, hogyha ez tartósan így alakul, az állománylétszámokat jelentősen csökkenteni fogják. Egy kilogramm tej önköltségi ára jelenleg 125-135 Ft/kg között mozog, így egyre inkább létfontosságúak a szarvasmarha-ágazatnak adott támogatások az eredményesség tekintetében.

A munkaerőhiány az elmúlt évekhez képes fokozódott. Mára már rendkívül nehéz megbízható munkaerőt találni, aki vállalja a hétvégéken és ünnepnapokon is jelentkező nehéz feladatokat. A könnyű- és nehézipar, az elektronikai ipar munkaerő-elszívó hatása miatt sokszor külföldi munkaerőt alkalmaznak.

A megyei húsmarha-állományok létszáma az elmúlt időszakban stagnál. A húsmarhatartók nagy többsége kisgazdaság, az egyedszám termelőnként igen alacsony. A török exportlehetőség továbbra is a legjelentősebb, de Ausztriába és a délszláv országokba is történik kivitel. A magyar marhahúsfogyasztás évek óta alacsony, nehezen mozdul el a 2,5 kg/fő értékről. A 2020. évi pandémia alatti szállítási nehézségek megszűntek.

Sertés:

Megyénkben a 2021-es év első felében a sertéslétszám 244 600 egyed volt, amiből a koca létszám 16 600 egyedet tett ki.

A sertésállományok közel 70 %-át gazdálkodó szervezetek tartják, kisebb részét egyéni gazdaságok. A hazai sertéstartók továbbra is jelentős technológiai hátrányban vannak a hagyományosan nagy sertéstartó országokhoz képest, mely problémát tetézi az is, hogy egyes takarmányfélések (szója) lényegesen drágábban, szállítási költségekkel terheltén jutnak el az állattartókhoz.

Az állatlétszám csökkent, mivel az ágazat jövedelmezőségét ez évben negatívan befolyásolta az ASP (afrikai sertéspestis), az emelkedő inputanyag-árak (legfőképp a takarmányárak 50-60%-os elszabadulása), valamint a koronavírus-járvány. Jelenleg mélyponton van a felvásárlási ár, 360-370 Ft-ot fizetnek a hízók kilójáért, egy évvel ezelőtt 500 Ft felett is volt ez az összeg. A választási malac kilójáért 800-900 Ft-ot kérnek. Mindezzel ellentétben a sertéshús ára emelkedő tendenciát mutat. Sok esetben még nyomott áron is alig viszik a sertést, így tovább tartva csökken a kilónkénti átvételi ár. A hazai piacon – az olcsó import végett is – egyértelmű túlkínálat van, valamint a fogyasztás is csökkent a pandémia alatt.

Állategészségügy kapcsán elmondható, hogy az ASP, miután jelen van a vaddisznó-állományban, továbbra is fokozott veszélyt jelent a házisertésekre is. Az ASP-vel fertőzött állatok – kortól, fajtától függetlenül – szinte 100%-ba elpusztulnak. Állatgyógyászati készítmény nincs az ASP ellen. A betegség jelentős gazdasági kártételének mérséklése érdekében fontos a higiéniai és preventív intézkedések szigorú betartása, és ezáltal az házi sertésekre történő áttérjedésének megakadályozása.

Juh:

A Magyar Juh-és Kecsketenyésztő Szövetség megyei munkatársaival való egyeztetés után megállapítható, hogy a megyei állatlétszámban nem történtek jelentős változások. Szezonaritástól függően viszont változtak az élőállat felvásárlási árak. A legkeresettebb a 20-24-kg-os pecsenyebárány, ezek átvételi ára ez évben 1240-1470 Ft/kg között mozgott, ami a tavalyi árszintnél 10-15%-kal magasabb.

A hazai juhágazatban előállított termékek egy része az EU országaiba kerül, legnagyobb felvásárlónk továbbra is Olaszország, ahová az élőállat-export több mint 90%-a irányul (kb. 580-600 ezer egyed évente). Az elmúlt időszakban az arab országok felé is nyíltak kiszállítási lehetőségek. Exportunk döntő részét továbbra is a pecsenyebárány teszi ki, kisebb hányada a hűtött, fagyasztott vagy feldolgozott termékek kiviteléből áll. A gyapjú iránt egyre fokozódó érdeklődés mutatkozik évek óta elsősorban Olaszország és Kína felől.

Baromfi:

Megyénkben a baromfiállomány létszámát illetően elég nagy ingadozások voltak fél év távlatában, ami alapvetően a brojlerágazat gyors „rotációjának” is köszönhető. A tavaly decemberi 701600 egyedes létszám 860600-ra emelkedett júniusra (22,6%), viszont a tojók száma csökkent, 338100 egyedről 286100 egyedre (15,4%).

Rendkívül nehéz helyzetben van most a magyarországi baromfiágazat is. A koronavírus-járvány, az időszakosan vissza-visszatérő madárinfluenza mind-mind érzékenyen érintették az ágazat szereplőit, de közel sem annyira, mint a takarmányok hónapok óta tartó drágulása. A szakemberek szerint a baromfitenyésztők már eddig is az önköltségi ár alatt, vagy legfeljebb önköltségi áron tudnak értékesíteni.

A takarmányárak növekedése jelentős költségnövekedést eredményezett az élőállat és baromfitermékek piacán, amely valószínűleg majd a fogyasztói árakban is változást fog okozni.

A KSH adatai alapján a vágócsirke élősúlyos termelői ára csaknem 8 százalékkal, 275 forint/kilogrammmra, a vágópulykáié 3 százalékkal, 402 forint/kilogrammmra emelkedett az előző év azonos időszakának átlagárához képest. A bolti árak szintén emelkedtek, a csirkemell ára 8 százalékkal, a csirkecombé pedig 7 százalékkal. Az egész csirke ára 4 százalékkal, 528 forint/kilogrammmra emelkedett 2021 első harmincnégy hetében.

	2018. június	2018. december	2019. június	2019. december	2020. június	2020. december	2021. június
Szarvasmarha	51600	52900	55100	54100	59300	55900	65900
Ebből: tehén	22900	22500	23300	22700	26400	27900	28300
Sertés összes	267600	268200	276600	216400	230200	277700	244600
Ebből: koca	17000	16200	13800	10800	13800	16100	16600
Juh összesen	70700	78400	69800	63000	61000	59800	39500
Ebből: anya	49200	52100	48600	44400	47100	46000	29700
Baromfi összes	1191900	978300	1192900	794300	919900	701600	860600

4. táblázat: A megyében tartott haszonállatok létszáma

Forrás: KSH

IV.5. Méhészet

Az enyhe tél és az utána következő rendkívül hideg tavasz nem kedvezett az áttelelő méheknek. A meginduló fiasítások a kedvezőtlen időjárásnak köszönhetően nem tudtak megfelelően fejlődni. A hideg gátolta a nektár képződését a korai virágoknál, illetve a méhek kirepülését is, emiatt április közepéig kiegészítő etetést kellett végezni.

A téli veszteség 20% körül volt országosan, de méhészetenként nagy eltérések voltak. Leginkább a gyenge családokat tizedelte meg, ahol kevés vagy nem megfelelő téli élelem lett elraktározva. Ehhez hozzájárult még a nem megfelelő varroa atka elleni védekezés és a Nosema gyomorvész megjelenése is.

Idei évben a repceméz minősége kitűnő, mennyisége azonban kevesebb a tavaszi hideg időjárás miatt. A minimális hordás csak a családok tavaszi serkentésében játszott szerepet.

Az akácerdőkben a tavaszi fagyok okozták virágzás előtt a legnagyobb problémát. Összességében azonban elmondható, hogy idén is jelentősen kevesebb akácméz termett, amely mennyiség nem tudja fedezni a piaci igényeket.

Napraforgó esetében jó évet zártak a méhészek, hiszen az aszály ellenére jó eredmények születtek. Nem jeleztek méhpusztulásokat sem. Egyedüli probléma a szárazság és a nagy meleg miatt gyorsan lezajló virágzás volt.

A felvásárlási árak a tavalyi évhez viszonyítva emelkedtek: repce 1100-130 Ft/kg, akác 2300-2400 Ft/kg, napraforgó 900-1000 Ft/kg.

A télre való felkészülést a csapadékhiány és a nagy meleg együttesen hátráltatta: elszáradtak a virágport és nektárt adó növények, a meleg viszont kitartott. A két tényező együttes hatására a méhek aktivitása nem csökkent, viszont nem volt mit hordani, ami rablás kialakulásához és a gyenge családok pusztulásához vezetett. Ehhez kapcsolódó

volt még a dárázsak kártétele, amelyek jelentős mennyiségű mézet dézsmáltak meg a kaptárakban. Azoknál a méhészeteknél, ahol nem volt megfelelő az atka elleni védekezés, ott is jelentkeztek problémák, amelyek a családok gyengülésével, esetleg pusztulásával jártak. Azonban ezeknek a károknak a teljes mértéke majd csak tavasszal, a családok első átvizsgálásakor lesz felmérhető.

IV.6. Halgazdálkodás

Jász-Nagykun-Szolnok megyében a halgazdálkodási hatóság nyilvántartásában 68 halgazdálkodási vízterület szerepel. A 68 nyilvántartott vízterület közül 32 esetében a halgazdálkodási jog a Magyar Állam tulajdonában van, 36 esetben pedig halászati jogközösségek, önkormányzatok és magántulajdonosok gyakorolják azt.

A nyilvántartott halgazdálkodási vízterületek többsége állóvíz, ezek összes területe 1.753 hektár. A folyóvizek teljes hossza 178 folyamkilométer, amelyből a leghosszabb és legnagyobb vízterületű a Tisza folyó Jász-Nagykun-Szolnok megyei szakasza, ami 137 folyamkilométert tesz ki. A legnagyobb mennyiségben termelt halfaj a ponty, de mellette jelentős az amur, a busa és a harcsa lehalászott mennyisége is. A megye területén jelentős fejlesztési lehetőségek vannak; a szikes tavak, a tiszta víz és a kedvező ár kapcsán a sziki ponty komoly export lehetőséget biztosít.

V. Nemzeti Agrárgazdasági Kamara főbb feladatai

A megyében a kamarai tagok 26 százaléka végez növénytermesztő, 9 százaléka állattenyésztő, 10 százaléka mezőgazdasághoz kapcsolódó szolgáltató tevékenységet, 3 százaléka pedig erdőgazdálkodással foglalkozik. A tagok 39 százaléka nem főtevékenységként folytat agrártevékenységet.

A tagság részére a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara (továbbiakban: NAK) megyei szervezete jelentős segítséget nyújtott 2021-ben is.

Minden évben az egységes kérelmek beadása az egyik legfontosabb adminisztratív feladata a falugazdász hálózatnak. A 2020-as esztendőttől – a jelenlegi járványhelyzetre

tekintettel – még inkább felértékelődött, hogy minden hozzájuk forduló gazdálkodónak segíteni tudjanak kérelmük benyújtásában. A NAK intenzív egyeztetést folytatott, hogy egyszerűsödjön az egységes kérelmek beadásának ügyrendje, így az ügyintézés során elsősorban telefonos kapcsolattartásra törekedtek. Amennyiben mégis szükségessé vált a személyes ügyintézés, arra csak előzetes időpont-egyeztetés után volt lehetőség. A megye gazdálkodóitól 2021-ben 8 908 támogatási kérelem érkezett be elektronikus úton a Magyar Államkincstárhoz. Ebből 6 333-at a NAK Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Igazgatóságának falugazdászai készítettek el, és adtak be az ügyfélkapun keresztül, ügyfél általi meghatalmazással. Összesen 389 338 hektárra történt meg a támogatások igénylése, amely országosan is kimagasló. Az állatalapú támogatások tekintetében húshasznú anyatehéntartás támogatásra 15 805 egyedre, termeléshez kötött hízott bika támogatásra 5 813 egyedre, termeléshez kötött tejhasznú tehén támogatásra pedig 13 188 egyedre érkezett be támogatásigénylés. Az Agrárminisztérium a koronavírus-járvány miatt nehéz helyzetbe került agár vállalkozások és élelmiszer-feldolgozást végző vállalkozások részére átmeneti támogatás igénybevételét is lehetővé tette több ágazat részére a Gazdaságvédelmi Akcióterv részeként kidolgozott Nemzeti Élelmiszergazdasági Válságkezelő Programból, amely támogatások igénybevételéhez szükséges segítségért a gazdálkodók szintén a falugazdászokhoz tudtak fordulni.

Ez év január elsején lépett hatályba a 2020. évi CXIII. törvény a családi gazdaságokról, mely új jogszabályi környezetbe foglalta a mezőgazdasági tevékenységet. A törvényi szabályozás által az eddigi családi gazdaságok őstermelők családi gazdaságává váltak, valamint a közös őstermelői igazolványok megszűntek és ugyanebbe a gazdálkodási formába kerültek. Emiatt a változás miatt a falugazdászoknak minden közös igazolvánnyal rendelkező őstermelővel fel kellett venni a kapcsolatot, hogy az őstermelők családi gazdaság alapításáról szóló szerződést nyújtsák be. Ezen törvény mellett a személyi jövedelemadóról szóló törvény őstermelőkre vonatkozó részeiben is történt az év elején változás. Az őstermelők jelentős adózási kedvezményeket vehetnek igénybe, valamint jelentős könnyítés, hogy az őstermelői

jogviszony folyamatos fenntartásához ezentúl nem szükséges minden évben érvényesíteni az értékesítési betétlapot.

A NAK szolgáltatásaival is segíteni kívánja a gazdálkodókat abban, hogy jogszabályi kötelezettségeiket, pályázati vállalásaikat minél gyorsabban és költséghatékonyabban tudják teljesíteni. A nitrátérzékeny területeken műtrágyát használók, illetve a VP-AKG-ban előírt tápanyag-gazdálkodási tervek (TGT) készítésében már hosszabb ideje nyújtunk segítséget a gazdálkodóknak, 2019 decemberétől az agrárszolgáltatási paletta része lett a talajminták kötelező vagy önkéntesen választott laboratóriumi vizsgálata is. A helyes és költségkímélő tápanyag-utánpótlásnak a talaj-növény egységes táplálkozási rendszer vizsgálatára kell támaszkodnia. Ennek egyik eleme a ténylegesen figyelembe vett talajvizsgálat, a másik elem a kapcsolódó növények értékeinek ismerete is, ez utóbbi érdekében 2020. június 30-tól elérhető a laboratóriumi növényvizsgálat is, más néven levélanalízis szolgáltatás. Az idei évben is új szolgáltatással bővült az eddigiek köre, ugyanis júliustól gabona beltartalmi vizsgálatok elvégzésére is van lehetőség.

A NAK 2018. május 1-től jégkár-mérséklő rendszert állított az ország és a gazdák szolgálatába, mérsékelve a jég okozta károkat. Országos szinten 986 darab generátor működik, Jász-Nagykun-Szolnok megyében ebből 53 darab generátor lett elhelyezve. A működtetés során a NAK az Országos Meteorológiai Szolgálat előrejelzéseit használja, és a riasztást követően a jégeső várható megjelenése előtt hozzák működésbe a generátorokat. Megyénkben 2018-ban 65 napon, 2019-ben 59 napon, 2020-ban 60 napon, míg 2021-ben 57 napon érkezett riasztás, ennyi alkalommal kellett beüzemelni a berendezéseket a károk enyhítése érdekében. Kijelenthető, hogy a rendszer nem csak a gazdálkodóknak hasznos, hanem minden állampolgárnak is egyben, mivel az egyéb ingó- és ingatlan tárgyak esetében is jelentősen mérsékli a jégkár kockázatát.

A NAK legfontosabb feladata a hazai agrár- és élelmiszerszektor erősítése, a magyar termékek versenyképességének javítása itthon és a nemzetközi piacokon. Mindezen tevékenységekhez szorosan illeszkedik a szakképzésben vállalt szerepe és tevékenységei. Fontosnak tartjuk, hogy a magyar agrárokutatás, -kutatásfejlesztés és -

innovációs tevékenység megfeleljen az ágazat által támasztott igényeknek, illetve a nemzetközi kihívásoknak. Ehhez fel kell készítenünk tagjainkat a generációváltásra, és helyre kell állítanunk a szakma megbecsülését, a fiatalok számára vonzóvá kell tennünk az agráriumot.

A magyar oktatási rendszer az elmúlt évtizedben több jelentős változáson ment keresztül, mely változások az oktatás minden szintjén jelentkeztek, a szakképzési rendszer teljes átalakítása pedig jelenleg is zajlik. A szakképzés-fejlesztés szinte minden korábbi jogi kerete átalakult, ami a szereplők részéről folyamatos alkalmazkodást és együttműködést követel meg az elkövetkezendő időszakban is.

Jász-Nagykun-Szolnok megyében 10 szakképző intézményben (ebből 1 AM fenntartású, 9 egyéb) folyik agrár területen oktatás.

Jelenleg a tanulók gyakorlati képzése megvalósulhat:

-kifutó szakképesítések esetében: iskolai tanműhelyben / gazdálkodó szervezeteknél, munkahelyi körülmények között TANULÓSZERZŐDÉSSSEL, nyári összefüggő szakmai gyakorlaton EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁSSAL.

-új szakmajegyzék szerinti szakmákat tanulók esetében a 2021. évtől SZAKKÉPZÉSI MUNKASZERZŐDÉS kötésével vehetnek részt a szakirányú oktatásban a duális képzőhelyeken.

Általánosságban elmondható, hogy minden év januárja és áprilisa között viszonylag kiegyenlített a tanulószerveződések száma. Ehhez az időszakhoz viszonyítottan május és augusztus között a tanulószerveződések száma csökkenést mutat, amely háttérében a végzős diákok kilépése áll. Nyilvántartó rendszerünk alapján megyénkben a havi legmagasabb érvényes tanulószerveződés szám 170 volt. A nyári időszakban az együttműködési megállapodások száma mutat növekedést. A havi legmagasabb

érvényes együttműködési megállapodás szám 25 volt a megyében. Szeptemberben a tanévkezdésnek köszönhetően, újra megnövekszik a szerződéskötések száma.

A beérkező nyilvántartásba vételi kérelmek száma a tavaszi-nyári időszakban mutat emelkedést, az összefüggő szakmai gyakorlatok miatt. A nyilvántartásba vételt ebben az évben eddig 14 gazdálkodó szervezet kérte. 2021. évben is folyamatosan zajlik a nyilvántartásunkban szereplő duális képzőhelyek felülvizsgálata. A kamarai nyilvántartó rendszer adatai alapján megyénkben jogerős határozattal jelenleg 186 képzőhely rendelkezik. Az aktív tanulószerződéssel rendelkező képzőhelyek száma 28, emellett 4 szakképző intézmény tanműhelyében folyik kifutó rendszerben gyakorlati oktatás tanulószerződés keretében.

A NAK a társadalmi felelősségvállalás keretében a MAGOSZ-szal való együttműködésben segíti a „Magyarok Kenyere – 15 millió búzaszem” program határokon átívelő karitatív program folyamatainak lebonyolítását, részt vesz a begyűjtési és a szervezési teendők ellátásában. A program 2011-ben indult, és az első évben összesen 10 tonna búza gyűlt össze országosan. Az idei évben az 6 megyei gyűjtőpontunkon 687 fő adományából 153,42 tonna búza gyűlt össze. E mennyiségből mintegy 107,39 tonna lisztet őröltek. A lisztadományból 51 rászoruló, családokat és gyermekeket gondozó szervezet részesült.

VI. Összefoglalás, stratégiai célok 2021

A beszámolónk célja, hogy a rendelkezésre álló adataink alapján tényyszerűen bemutassuk a megye agráriumának idei helyzetét és eredményeit. Az agrár-környezetvédelmi szempontok és a mezőgazdaság jövedelmezőségének tekintetében továbbra is szükségszerű lenne a diverzifikációra, vagyis a termesztett növénykultúrák számának növelésére, a növénytermesztés változatosabbá tételére, valamint az állatállomány növelésére, a rét- és legelőgazdálkodás színvonalának emelésére.

Kiemelt stratégiai cél az öntözési lehetőségek bővítése a termésbiztonság növelése és a diverzifikáció érdekében. Pályázati lehetőségek keretében a mezőgazdasági vízgazdálkodási ágazat fejlesztésére és az öntözési közösségek együttműködésének támogatására nyílik lehetőség. A termésbiztonság növelése és az intenzív, magas hozzáadott értéket képviselő kultúrák termesztése hozzájárul a jobb jövedelmezőséghez és ezáltal a vidék népességmegtartó erejéhez. Az öntözéses gazdálkodáshoz szervesen kapcsolódik a vetőmagágazat is, hiszen legtöbb növényfajunk vetőmagját csak intenzív körülmények között, megfelelő agrotechnikai háttér biztosítása mellett lehet eredményesen és biztonságosan termesztetni. Kiemelt jelentőséggel bír továbbá az ökológiai gazdálkodás, a biotermékek, bioélelmiszerek termelése és előállítása. Jász-Nagykun-Szolnok megyében már hagyománya van az ökológiai gazdálkodásnak, ennek részarányát folyamatosan növelni szükséges.

További feladatunk a gazdafórumokon, bemutatókon szakmai segítség nyújtása, célirányos információk átadása; az innováció lehetőségeinek bemutatása; a vidékfejlesztési lehetőségek bemutatása, alkalmazási lehetőségeinek megismertetése; a falusi turizmus, vadász-, horgászturizmus stb. lehetőségeinek kimunkálása; a gasztronómiai lehetőségek bemutatása; a piacok adta lehetőségek kihasználása; országos vezetők meghívása, közvetlen stratégiai célok megfogalmazása; más megyékben alkalmazott gyakorlatok megismerése, alkalmazási lehetőségeinek bemutatása.

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara megyei szervezetének 2021-as évre vonatkozó stratégiai céljai az alábbiak:

- A zöldség és gyümölcsstermesztés megyei potenciáljának növelése érdekében megyei zöldségprogram és gyümölcsstermesztési program kialakítását javasolunk megfontolni. Kiemelten a nagykörűi cseresznye termesztését, arra továbbfejlesztési javaslat kialakítását, egyeztetve a település önkormányzatával. Ezen belül javasoljuk termelőink részére a hagyományok figyelembevételével alma, körte, dió, csemegeszőlő, mazsolaszőlő termesztésének lehetőségét.
- A juhtenyésztés vonatkozásában kiemelt figyelmet kell fordítani a feltétlen juhlegelőkre kialakított juhászat továbbfejlesztésére, ezeknek a gyepeknek a juhtenyésztők részére biztosítására, amennyiben az jelenleg állami terület.
- A baromfiágazat, mint abrakfogyasztó a megtermeléstől a feldolgozásig vertikális integrációjának kialakítását szorgalmazzuk. Ez elősegítheti a növénytermesztő gazdák több lábon állását.
- A méhészet kiemelt ágazatként kezelése, a méz kisserelését, forgalmazását, kiemelten figyelembe véve.
- A vetőmagtermesztés, zöldségtermesztés, gyümölcsös, öntözési lehetőségeinek és a szántóföldi növénytermesztés öntözésfejlesztésének lehetőségének kihasználása.
- Gyógynövénytermesztés továbbfejlesztése, rendszerbe foglalása.
- Tájegységi növénytermesztési és kertészeti kultúrák bemutatása, külön tanácskozáson való megvitatása. Térségek: Tiszafüred, Jászság, Fegyvernek és környéke, Tiszaföldvár, Mezőtúr és környéke.
- Felnőttoktatás szervezésének kiemelt feladatai tájegységenként központi támogatással.
- A gazdálkodók tájékoztatása a pályázati lehetőségekről, valamint felkészítése a 2023-tól átalakuló támogatási rendszerre.

- Bemutatógazdaságok kialakítása, tervezése.
- A mezőgazdasági termelők generációváltásának segítése.
- Mezőgazdasági munkaerő szakképzése, továbbképzése.
- Termelői összefogásra való ösztönzés az értékesítés és az inputanyagok vásárlása szempontjából.
- A mezőgazdasági oktatásai intézményekkel az élethez igazított, oktatás szempontjából szorosabb együttműködésre törekszünk; ehhez kérjük a Megyei Közgyűlés és a Kormányhivatal segítségét.

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Szervezete a továbbiakban is szoros együttműködést kíván megvalósítani a Megyei Önkormányzattal, a megyei Kormányhivatallal és valamennyi település önkormányzatával.

Tisztelt Közgyűlés!

A tájékoztatónkban szereplő adatokat, kimutatásokat, feltárt összefüggéseket megyénk agráriumának részletes megismertetése céljából tárjuk Önök elé. A megyénket érintő, a mezőgazdasággal kapcsolatos feladatok ellátásában továbbra is a megyei közgyűlés rendelkezésére állunk. Kérem tájékoztatóm elfogadását.

Hubai Imre Csaba

elnök

Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Szervezete

